

Ο ρόλος του προγράμματος μετάβαση στη σχολική επιτυχία των μαθητών

Μαρίνα Μπέση, *Med, PhD*

Αναπληρώτρια Περιφερειακή Διευθύντρια
Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπ/σης Ηλείου

2^ο Νηπιαγωγείο Παραμυθιάς
Μάιος 2023

Εισαγωγικά

- Η χρονική περίοδος της μετάβασης του παιδιού από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό Σχολείο θεωρείται μία από τις κρισιμότερες της παιδικής ηλικίας και συνδέεται με προσδοκίες και ενθουσιασμό, αλλά ταυτόχρονα με άγχος και ανησυχία (Brooker, 2016. Fabian, 2013. Einarsdottir, 2010. Ramey & Ramey, 2010).
- Η μετάβαση από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό Σχολείο διαμορφώνεται από τις συνεχιζόμενες και μεταβαλλόμενες αλληλεπιδράσεις που συμβαίνουν μεταξύ των παιδιών, των οικογενειών, των τάξεων, των σχολείων και των κοινοτήτων. Είναι μια διαδικασία που βιώνεται ταυτόχρονα από όλους τους συμμετέχοντες και απαιτεί τη δέσμευσή τους για κοινή ευθύνη δημιουργίας και διατήρησης συνδέσεων (οικοσυστημική προσέγγιση) (Σακελλαρίου, 2014. Bailey & Baines, 2012).

Η έννοια της μετάβασης

- Η μετάβαση θα μπορούσε να χαρακτηριστεί :
 - ως μια διαδικασία διαρκείας, η οποία επηρεάζεται από παράγοντες, όπως είναι ο βαθμός ετοιμότητας τόσο του μαθητή όσο και του ίδιου του σχολείου, το οποίο οφείλει να εξασφαλίζει τη συνέχεια ανάμεσα στις εκπαιδευτικές βαθμίδες και να στηρίζει το παιδί, ώστε να ξεπεράσει τις όποιες δυσκολίες εμφανιστούν (Βρυγιώτη & Ματσαγγούρας, 2005).
 - ως «μια δυναμική διαδικασία μεγάλου χρονικού διαστήματος, η οποία αρχίζει από το νηπιαγωγείο και ολοκληρώνεται κατά τη διάρκεια του πρώτου ή δεύτερου σχολικού έτους, όταν το κάθε παιδί, ανάλογα με τον προσωπικό ρυθμό ανάπτυξης και τις λοιπές προϋποθέσεις του, ενστερνιστεί τη νέα ταυτότητα και τον συνεπαγόμενο από αυτή ρόλο του μαθητή ή της μαθήτριας» (Griebel & Niesel, 2002).

- Η συνειδητοποίηση της σημασίας της μετάβασης έχει αυξηθεί και υπάρχει ενδιαφέρον από τους εκπαιδευτικούς να υλοποιήσουν αποτελεσματικές μεταβατικές πρακτικές. Αυτό, σύμφωνα τους εκπαιδευτικούς της έρευνας, οφείλεται κυρίως στις μεγαλύτερες απαιτήσεις γνώσεων που έχει η σύγχρονη κοινωνία (Patton & Wang, 2012) και στη μεγαλύτερη πίεση από την πλευρά των γονέων που επιζητούν την εξασφάλιση της ακαδημαϊκής επιτυχίας των παιδιών στο δημοτικό σχολείο.
- Ο έγκαιρος και συστηματικός σχεδιασμός, καθώς και ο μακροπρόθεσμος προγραμματισμός με ρεαλιστικούς και κατάλληλους στόχους, αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για μια πετυχημένη μετάβαση των παιδιών από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο (Schulting et al., 2005).

- Η θεσμοθέτηση ενός προγράμματος μετάβασης στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα σπουδών είναι σημαντική. Πολλά κράτη έχουν κάνει προσπάθειες και έχουν επενδύσει σοβαρά να αναπτυχθούν προγράμματα που θα διευκολύνουν αυτήν ακριβώς τη μετάβαση (Rous et al., 2010. LoCasale-Crouch et al., 2008).
- Τα υψηλής ποιότητας προγράμματα επιδρούν θετικά στην διασφάλιση μιας επιτυχημένης μετάβασης και εφοδιάζουν τα παιδιά με τις κατάλληλες δεξιότητες να προσαρμόζονται σε νέα περιβάλλοντα μάθησης (Σακελλαρίου κ.ά., 2015. Patton & Wang, 2012).
- Οι μεταβάσεις είναι επιτυχημένες όταν στηρίζονται στις σχέσεις μεταξύ των ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτικών της τάξης, των στελεχών εκπαίδευσης, των οικογενειών και των κοινοτήτων (Eskelä-Haapanen et al., 2017. Ahtola et al., 2012).

Η συνέχεια στη μετάβαση

- Ο Broström (2012) δίνοντας έμφαση στη **συνέχεια** στη ζωή των παιδιών, εστιάζει στα «έτοιμα νηπιαγωγεία» που βοηθούν τα παιδιά να γίνουν έτοιμα για το δημοτικό σχολείο αντιμετωπίζοντας τις νέες ανάγκες και τα "έτοιμα δημοτικά σχολεία" που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των παιδιών.
- Η συνέχεια ορισμένων πρακτικών και ρουτινών καθιερώνεται μέσω της στενότερης επικοινωνίας και του αμοιβαίου σεβασμού μεταξύ των εκπαιδευτικών και συμβάλλει στην αίσθηση του ανήκειν, ενώ η συνέχεια του προγράμματος σπουδών αναγνωρίζει ότι η μάθηση που έχει αποκτηθεί στο νηπιαγωγείο, θα συνεχιστεί στην πρώτη τάξη του δημοτικού σχολείου (Ahtola et al., 2011. Rous et al., 2010. Peters et. al., 2009. LoCasale et al., 2008).

«Έτοιμα σχολεία». Τα παιδιά πρέπει να είναι ευέλικτα και να προσαρμόζονται εύκολα στις αλλαγές. Τα προετοιμάζουμε για τις προκλήσεις που θα αντιμετωπίσουν στη σχολική τους πορεία. Τα "έτοιμα νηπιαγωγεία" τα εξοπλίζουν με εφόδια ώστε να έτοιμα για το δημοτικό σχολείο και τα "έτοιμα δημοτικά σχολεία" ανταποκρίνονται στις ανάγκες και το επίπεδο ετοιμότητας των παιδιών.

«Ανθεκτικότητα». Τα παιδιά γίνονται ψυχικά ανθεκτικά όταν εξοπλίζονται να αντέχουν στο άγχος και τις αντιξοότητες, να αντιμετωπίζουν την αλλαγή και να αναρρώνουν γρηγορότερα. Μαθαίνουν να αναγνωρίζουν τα προβλήματα και να τα επιλύουν με επινοητικότητα, ώστε να νιώθουν δυνατά και ικανά να διαχειρίζονται το περιβάλλον τους σε έναν κόσμο που αλλάζει

Σχολείο - Οικογένεια

- Η προσέγγιση των οικογενειών εκ μέρους του σχολείου μέσα σε πλαίσιο αμοιβαιότητας, θετικοποιεί τις στάσεις μαθητών και γονέων προς το σχολείο (Broström, 2002).
- Η αμφίδρομη επικοινωνία σχολείου και οικογένειας, αμβλύνει τις καχυποψίες, συμπληρώνει τα κενά πληροφόρησης και ενισχύει την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων (West, Sweeting, & Young, 2010. Zeedyk et al., 2003).
- Κομβικός αποδεικνύεται ο ρόλος του διευθυντή της σχολικής μονάδας, ο οποίος κατευθύνει και συντονίζει όλες τις ενέργειες και δράσεις και συμβάλλει στην αποτελεσματικότητα της σχολικής του μονάδας, ενισχύοντας τη μάθηση των μαθητών (Brauckmann & Pashiardis, 2011. Kythreotis et al., 2010).

Οικοσυστημική προσέγγιση της μετάβασης

- Στην οικοσυστημική θεωρία, η ανάπτυξη του ανθρώπου διαμορφώνεται μέσα στα μεταβαλλόμενα περιβαλλοντικά πλαίσιά του (Bronfenbrenner, 1996).
- Η οικοσυστημική προσέγγιση παρέχει ένα συστηματικό τρόπο ανάλυσης, κατανόησης και καταγραφής όλων των παραγόντων, που επιδρούν στα παιδιά που μεταβαίνουν από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο και λαμβάνει υπόψη τις κοινές ευθύνες που έχουν οι οικογένειες, τα σχολεία και οι τοπικές κοινωνίες στην παροχή ενός περιβάλλοντος φροντίδας, που προάγει τη μάθηση των παιδιών (Σακελλαρίου, 2014).

Ομάδες παιδιών με ιδιαιτέρως δυσκολίες

- Τα παιδιά με ειδικές ανάγκες αντιμετωπίζουν περισσότερες δυσκολίες από τους συνομιλήκους τους με τυπική ανάπτυξη κατά τη διαδικασία της μετάβασης από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο (Janus et al., 2007).
- Η σχολική μετάβαση συνδέεται στενά με το κοινωνικό υπόβαθρο της οικογένειας, την κοινωνικοοικονομική κατάσταση και τα πολιτισμικά της χαρακτηριστικά. (Κακανά, 2008).
- Τα παιδιά με μεταναστευτικό υπόβαθρο βιώνουν εντονότερες αλλαγές κι έχουν να αντιμετωπίσουν επιπλέον γλωσσικές δυσκολίες (Γκόβαρης & Μπατσούτα, 2014).

Πρακτικές μετάβασης

- Η χρήση αποτελεσματικών πρακτικών μετάβασης έχει θετικό αντίκτυπο στα παιδιά τόσο σε κοινωνικό όσο και σε ακαδημαϊκό επίπεδο και καθορίζει την επιτυχία του σχολικού οργανισμού (Ahtola et al., 2012. Schulting et al., 2005. Einarsdóttir, 2003).
- Οι πρακτικές μετάβασης στο δημοτικό σχολείο ποικίλουν τόσο σε αριθμό όσο και σε ένταση (Ahtola et al., 2012. Patton & Wang, 2012).
- Οι δραστηριότητες μετάβασης, προκειμένου να είναι αποτελεσματικές, θα πρέπει να απευθύνονται στο σύνολο των παιδιών, να εμπλέκουν τις οικογένειες, να προετοιμάζουν τα παιδιά και να συνδέουν τους εκπαιδευτικούς και του νηπιαγωγείου και του δημοτικού σχολείου (Γουργιώτου 2007-2008).

Πανελλήνια έρευνα

Σκοπός

Η παρούσα έρευνα αποσκοπεί να διερευνήσει τις απόψεις των εκπαιδευτικών για τους παράγοντες που επηρεάζουν την επιτυχή έκβαση της μετάβασης των παιδιών από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό Σχολείο.

Επιπλέον, σκοπός είναι να διερευνήσει το κατά πόσο οι απόψεις των εκπαιδευτικών επηρεάζονται από το φύλο, τη θέση υπηρεσίας τους (δάσκαλοι, νηπιαγωγοί, διευθυντές Δημοτικών Σχολείων) και τις σπουδές τους.

Ερευνητικά Ερωτήματα

- Ποιες οι απόψεις των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης
 - για την μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο;
 - για τις ικανότητες – δεξιότητες που πρέπει να έχουν κατακτήσει οι μαθητές του νηπιαγωγείου;
 - για τους παράγοντες που σχετίζονται με την επιτυχημένη μετάβασή τους;
 - για τις κατάλληλες πρακτικές;

Πανελλήνια έρευνα

Συμμετέχοντες

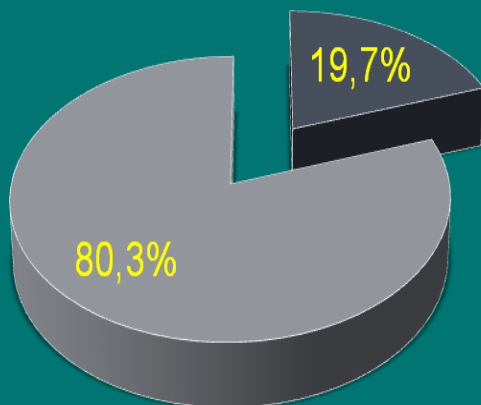
1602 εκπαιδευτικοί

■ Φύλο

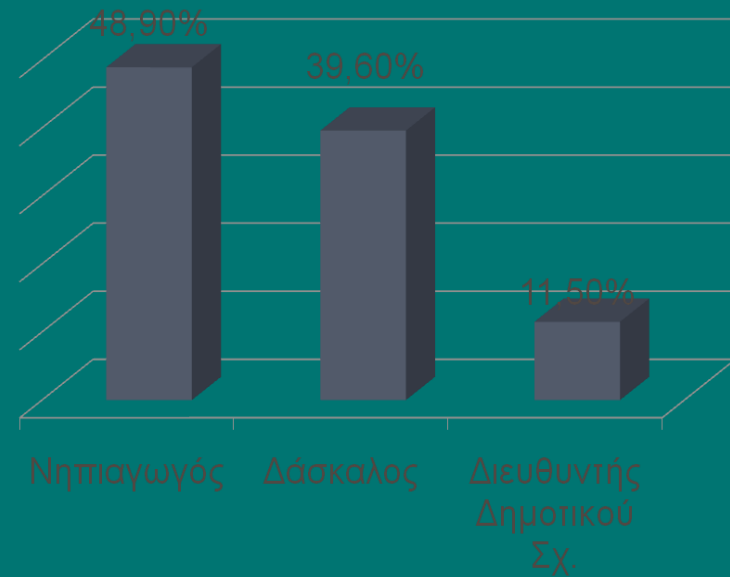
315 Άνδρες

1287 Γυναίκες

■ Άνδρες ■ Γυναίκες

■ Θέση υπηρεσίας

Προϋποθέσεις για επιτυχημένη μετάβαση

	<i>M (SD)</i>
1. Δεξιότητες (κοινωνικές, συμπεριφοράς, επικοινωνίας).	3,67 (0,54)
1. Γενικότερες στάσεις, αξίες, συναισθήματα, αντιλήψεις για το σχολείο.	3,13 (0,59)
1. Ακαδημαϊκές γνώσεις.	2,17 (0,53)

Δραστηριότητες που βοηθούν τα παιδιά στην μετάβασή τους από το Νηπιαγωγείο στο Δημ. Σχολείο

	<i>M (SD)</i>
1. Δραστηριότητες που αφορούν την ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων (συνεργασία, τήρηση κανόνων, να ακούν τους άλλους, να περιμένουν τη σειρά τους κ.ά.)	7,24 (1,04)
2. Δραστηριότητες που αφορούν τη συναισθηματική ανάπτυξη (αυτοεικόνα, αυτοαντίληψη, ενσυναίσθηση, συναισθήματα αποδοχής κ.ά.)	6,72 (1,17) *
3. Δραστηριότητες που αφορούν τον προφορικό λόγο	5,63 (1,23) *
4. Δραστηριότητες που έχουν στόχο την εξοικείωση των παιδιών με το Δημοτικό Σχολείο (επισκέψεις, κοινές γιορτές κ.ά.)	4,32 (1,69) *
5. Δραστηριότητες που έχουν σχέση με διάφορες μορφές τέχνης (ζωγραφική, δραματοποίηση, κουκλοθέατρο, μουσική κ.ά.)	3,87 (1,61) *
6. Δραστηριότητες που αφορούν το γραπτό λόγο	3,81 (1,38)
7. Δραστηριότητες που αφορούν τα μαθηματικά	3,17 (1,13)

Προαπαιτούμενα για μια πετυχημένη μετάβαση των παιδιών από το Νηπιαγωγείο στο Δημ. Σχολείο

	«ΝΑΙ» %
1) Αμοιβαία εμπιστοσύνη και σεβασμός μεταξύ όλων των εμπλεκομένων (εκπαιδευτικών, παιδιών και γονέων)	74,0
2) Έγκαιρος και συστηματικός σχεδιασμός και προγραμματισμός	55,1
3) Αναγνώριση της σημαντικότητας της μετάβασης	51,9 *
4) Οι στόχοι και οι αποφάσεις να διαφοροποιούνται ανάλογα με τους μαθητές και τις ιδιαίτερες ανάγκες μιας περιοχής	46,5
5) Πρόβλεψη προγράμματος μετάβασης στο εκπ. πρόγραμμα σπουδών	45,6
6) Συνεχής εκπαίδευση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών	45,1
7) Συμμετοχή των γονέων στη διαδικασία της μετάβασης	41,8
8) Να λαμβάνονται υπόψη οι προσδοκίες των παιδιών και των οικογενειών για το σχολείο	30,0
9) Καλά σχεδιασμένη και αποτελεσματική αξιολόγηση	16,3
10) Συνεργασία με διάφορους φορείς	14,9
11) Εξασφάλιση ειδικής χρηματοδότησης και πόρων	10,9

Συμβολή προγραμμάτων μετάβασης στο Δημοτικό Σχολείο (I)

	Διαφωνώ		Ουδέτερη	Συμφωνώ	Συμφωνώ
	απολύτως	Διαφωνώ	στάση		απολύτως
	%	%	%	%	%
1. Στην αυτοεκτίμηση/ αυτοπεποίθηση γενικά	1,2	3,5	14,9	42,7	37,7
2. Στις στάσεις απέναντι στο σχολείο	0,9	2,7	13,6	50,8	31,9
3. Στις σχέσεις με τους συμμαθητές	1,3	2,7	18,7	52,2	25,2
4. Στις κοινωνικές δεξιότητες	1,1	4,3	17,5	51,7	25,5
5. Στην σχολική ετοιμότητα	1,3	3,6	20,9	50,3	24,0
6. Στη συμπεριφορά (στο σχολείο και στο σπίτι)	1,4	4,4	23,0	48,8	22,4
7. Στην αυτοπεποίθηση στην αντιμετώπιση του σχολικού συστήματος	1,4	5,1	24,2	44,5	24,8
8. Στις σχέσεις με τους εκπαιδευτικούς	1,2	3,8	23,9	53,7	17,5

Συμβολή προγραμμάτων μετάβασης στο Δημοτικό Σχολείο (II)

	Διαφωνώ		Ουδέτερη	Συμφωνώ	Συμφωνώ
	απολύτως	Διαφωνώ	στάση		απολύτως
	%	%	%	%	%
9. Στις στάσεις απέναντι στους εκπαιδευτικούς	1,4	4,4	24,2	50,8	19,1
10. Στις στάσεις απέναντι στην εκπαίδευση	1,6	5,6	26,6	45,9	20,3
11. Στην ενσυναίσθηση (κατανόηση των αισθημάτων των άλλων)	1,6	6,0	30,8	41,1	20,5
12. Στην ποιότητα ζωής γενικά	2,8	7,4	32,6	37,6	19,5
13. Στις δεξιότητες επίλυσης των συγκρούσεων	1,8	8,3	33,2	41,1	15,7
14. Στη συμμετοχή σε εξωσχολικές δραστηριότητες (εκδρομές, οικογενειακά γεγονότα, εκδηλώσεις, κλπ)	2,7	11,7	35,0	37,7	12,9

Ομάδες παιδιών με μεγαλύτερο κίνδυνο να βιώσουν δύσκολη μετάβαση

	Διαφωνώ		Ουδέτερη		Συμφωνώ
	απολύτως	Διαφωνώ	στάση	Συμφωνώ	απολύτως
	%	%	%	%	%
1. Παιδιά με προβλήματα συμπεριφοράς (αντιδράσεις, νεύρα, συχνό κλάμα...)	0,4	1,3	6,7	50,2	41,4
2. Παιδιά που έχουν μαθησιακά προβλήματα (κακή συγκέντρωση, ελλειπείς δεξιότητες...)	0,6	1,9	9,1	44,3	44,1
3. Παιδιά με χαμηλή αυτοεκτίμηση	0,6	1,7	10,0	44,9	42,7
4. Παιδιά με προβλήματα πειθαρχίας στην τάξη (τήρηση κανόνων...)	0,5	2,0	11,3	47,8	38,5
5. Παιδιά που δεν έχουν προσχολική εμπειρία	2,0	4,2	15,4	32,9	45,5
6. Παιδιά με δυσκολίες στο οικογενειακό περιβάλλον	0,7	2,7	15,8	52,7	28,2
7. Παιδιά με ειδικές ανάγκες	1,7	6,2	20,7	36,9	34,4
8. Παιδιά από μειονοτικές ομάδες	3,6	10,3	32,9	37,2	16,1
9. Παιδιά που δεν έχουν φίλους στην αρχή της χρονιάς	4,2	12,7	34,8	35,2	13,1

Παράγοντες που επηρεάζουν την επιτυχή έκβαση της μετάβασης

	Καθόλου σημαντική	Λίγο σημαντική	Ούτε σημαντική ούτε ασήμαντη	Σημαντική	Πολύ σημαντική
	%	%	%	%	%
1. Το παιδί έχει φίλους στην τάξη του	19 (1,2)	66 (4,1)	226 (14,1)	778 (48,6)	513 (32,0)
2. Το παιδί είναι 6 χρονών	34 (2,1)	94 (5,9)	334 (20,9)	702 (44,0)	432 (27,1)
3. Το παιδί γνωρίζει από πριν το σχολείο που θα φοιτήσει	51 (3,2)	135 (8,4)	391 (24,4)	684 (42,8)	339 (21,2)
4. Το παιδί γνωρίζει από πριν το δάσκαλο/α του (πριν το νέο σχ. έτος)	162 (10,2)	256 (16,0)	630 (39,5)	397 (24,9)	151 (9,5)
5. Το παιδί είναι φυσικά/σωματικά αρκετά μεγάλο να αντιμετωπίσει τα μεγαλύτερα παιδιά	290 (18,2)	417 (26,2)	619 (38,9)	216 (13,6)	51 (3,2)

Πρακτικές που σχετίζονται με την επιτυχημένη μετάβαση (I)

	Διαφωνώ		Ουδέτερη	Συμφωνώ	
	απολύτως	Διαφωνώ	στάση	Συμφωνώ	απολύτως
	%	%	%	%	%
1. Οι γονείς καλούνται στο Δημ. Σχολείο για ενημέρωση στην αρχή της χρονιάς	1,1	1,9	6,1	42,2	48,7
2. Η νηπιαγωγός και τα παιδιά επισκέπτονται το Δημ. Σχολείο	0,9	4,5	16,9	45,3	31,6
3. Το Δημ. Σχολείο καλεί τα παιδιά προσχολικής ηλικίας να συμμετέχουν σε κοινές εκδηλώσεις	1,6	5,7	16,9	45,3	30,5
4. Μαθητές της Α΄ τάξης του Δημ. Σχολείου επισκέπτονται το Νηπιαγωγείο για να μοιραστούν τις εμπειρίες τους για το σχολείο	4,3	9,4	21,3	43,4	21,7
5. Οι ώρες του σχολείου είναι λιγότερες τις πρώτες μέρες του σχ. έτους	4,3	9,4	21,3	43,4	21,7
6. Κοινές συνεδριάσεις νηπιαγωγών και δασκάλων για τη ζωή & εξέλιξη των παιδιών	2,9	8,7	24,0	45,8	18,5
7. Δάσκαλοι επισκέπτονται το Νηπιαγωγείο για να μιλήσουν στα νήπια για το Δημ. Σχολείο	2,8	8,8	29,1	42,5	16,9

Πρακτικές που σχετίζονται με την επιτυχημένη μετάβαση (II)

	Διαφωνώ		Ουδέτερη		Συμφωνώ
	απολύτως	Διαφωνώ	στάση	Συμφωνώ	απολύτως
	%	%	%	%	%
8. Κοινές συναντήσεις νηπιαγωγών και δασκάλων για να συντονίσουν τις μεθόδους διδασκαλίας τους	2,9	10,3	26,5	42,8	17,5
9. Γονείς και παιδιά επισκέπτονται το Δημοτικό Σχολείο πριν το νέο σχ. έτος	5,6	9,4	23,8	42,3	18,9
10. Νηπιαγωγοί και δάσκαλοι επισκέπτονται την τάξη των άλλων και παρατηρούν πώς εργάζονται	6,6	11,6	30,7	35,3	15,8
11. Δάσκαλοι επισκέπτονται το Νηπιαγωγείο για να γνωρίσουν τους μαθητές που θα έχουν στην Α' τάξη το επόμενο σχολικό έτος	5,9	14,0	30,7	32,1	17,3
12. Ανεπίσημες επαφές νηπιαγωγών και δασκάλων για να συζητήσουν τις κοινωνικές και ακαδημαϊκές δεξιότητες των παιδιών	5,5	11,9	32,9	37,9	11,8
13. Γραπτές αναφορές, ακολουθούν τους μαθητές του Νηπιαγωγείου στο Δημ. Σχολείο	8,1	13,8	28,8	34,5	14,7
14. Κοινές συναντήσεις νηπιαγωγών, δασκάλων και γονέων πριν αρχίσει το σχολείο	6,7	16,3	31,3	33,5	12,3

Πρακτικές που σχετίζονται με την επιτυχημένη μετάβαση (III)

	Διαφωνώ	Διαφωνώ	Ουδέτερη	Συμφωνώ	Συμφωνώ
	απολύτως		στάση		απολύτως
	%	%	%	%	%
15. Συναντήσεις και επικοινωνία μεταξύ των γονέων των παιδιών του Νηπιαγωγείου και του Δημοτικού Σχολείου	6,6	15,0	37,4	28,3	12,7
16. Τα νήπια παρακολουθούν κάποια μαθήματα της Α΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου	11,6	15,1	29,0	28,7	15,6
17. Φυλλάδια ή επιστολές στην οικογένεια	7,1	17,0	33,1	35,3	7,4
18. Τηλεφωνική επικοινωνία με την οικογένεια	8,9	15,1	32,3	35,8	7,9
19. Επισκέψεις των διευθυντών των Δημ. Σχολείων στα Νηπιαγωγεία	10,5	20,2	40,0	22,4	6,8
20. Νηπιαγωγός και δάσκαλος διδάσκουν μαζί το πρώτο διάστημα στην Α΄ τάξη του Δημοτικού Σχολείου	25,2	30,2	26,7	12,4	5,5
21. Η νηπιαγωγός ακολουθεί τα παιδιά στην πρώτη τάξη και διδάσκει εκεί κάποια μαθήματα	31,0	31,7	22,1	9,9	5,3
22. Επισκέψεις στα σπίτια των μαθητών στην αρχή της χρονιάς για γνωριμία του παιδιού και της οικογένειας	36,9	28,5	25,8	6,6	2,2

Πρακτικές που πρέπει να εφαρμοστούν για την εξομάλυνση των διαφορών Νηπ/γείου-Δ. Σχολείου

	ΝΑΙ %
1. Διαρκής επιμόρφωση σε θέματα μετάβασης όλων των εκπαιδευτικών	72,2
2. Συνέχεια μεταξύ Νηπιαγωγείου και Δημοτικού Σχολείου σε επίπεδο Αναλυτικών Προγραμμάτων	68,9
3. Κοινά προγράμματα σπουδών για θέματα μετάβασης στην βασική εκπαίδευση των μελλοντικών εκπαιδευτικών (δασκάλων & νηπιαγωγών)	64,4
4. Συνέχεια των προσχολικών πρακτικών και στη σχολική εκπαίδευση (μέθοδοι διδασκαλίας)	51,4
5. Επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού και εξειδίκευση για τα πρώτα χρόνια εκπαίδευσης στις χαμηλότερες βαθμίδες της πρωτοβάθμιας	41,7
6. Το Δημοτικό Σχολείο να βρίσκεται όσο το δυνατόν πλησιέστερα στο Νηπιαγωγείο	35,6
7. Συνέχεια μεταξύ Νηπιαγωγείου και Δημοτικού Σχολείου σε επίπεδο διαρρύθμισης χώρου	33,6
8. Συνέχεια μεταξύ Νηπιαγωγείου και Δημοτικού Σχολείου σε επίπεδο διευθέτησης χρόνου (διδασκτικές ώρες)	26,8

Συμπεράσματα (I)

- Οι εκπαιδευτικοί της προσχολικής και σχολικής βαθμίδας επικεντρώνονται στην κοινωνική και συναισθηματική προσαρμογή και εστιάζονται λιγότερο, χωρίς όμως να υποβαθμίζουν τη σημασία και των ακαδημαϊκών προσόντων.
- Η ενίσχυση των σχέσεων, η καλύτερη επικοινωνία και συνεργασία σπιτιού και σχολείου, η εμπλοκή στελεχών της εκπαίδευσης και της κοινότητας εντοπίζονται ως μεταβλητές κρίσιμης έκβασης στο πλαίσιο μιας επιτυχημένης μετάβασης στο δημοτικό σχολείο.
- Η σύγχρονη κοινωνία με τα ποικιλόμορφα κοινωνικά, πολιτιστικά και γλωσσικά χαρακτηριστικά ωθεί στην υιοθέτηση συστημικών μοντέλων συνεργασίας και στην προώθηση ευέλικτων μεθόδων προσέγγισης της μετάβασης.

Συμπεράσματα (II)

- Κοινωνικοοικονομικοί, πολιτισμικοί και οικογενειακοί παράγοντες, έχουν μεγάλη επίπτωση στα εκπαιδευτικά αποτελέσματα και είναι καθοριστικοί παράγοντες της μελλοντικής ανάπτυξης και της ευημερίας του παιδιού. Η αναγνώριση της κουλτούρας και της γλώσσας (εθνικές μειονότητες) και η συνειδητοποίηση των διαφορετικών πολιτισμικών προσεγγίσεων στη μάθηση είναι ιδιαίτερα χρήσιμη .
- Η συνειδητοποίηση της σημασίας της μετάβασης έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια και επισημαίνονται ως σημαντικοί παράγοντες ο έγκαιρος και συστηματικός προγραμματισμός και ο στρατηγικός σχεδιασμός της. Είναι καίριας σημασίας να θεσμοθετηθεί ένα πρόγραμμα μετάβασης στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα σπουδών.

Συμπεράσματα (III)

- Η φοίτηση στο Νηπιαγωγείο διαδραματίζει σαφώς ρόλο στην προετοιμασία των νηπίων για τη σχολική ζωή και την απόκτηση δεξιοτήτων. Ένα νηπιαγωγείο που συνδέει την απόκτηση γνώσεων, ικανοτήτων, δεξιοτήτων με την κοινωνική μάθηση και που εφοδιάζει τα παιδιά με ικανότητες να προσαρμόζονται σε διαρκώς μεταβαλλόμενα και αλληλοεξαρτώμενα περιβάλλοντα.
- Οι εκπαιδευτικοί των δύο εκπαιδευτικών βαθμίδων πρέπει να εργάζονται για τη συνέχεια μεταξύ σχολικών επιπέδων και για μια τακτική και γόνιμη συνεργασία.
- Είναι φανερή η ανάγκη για συνεχή εκπαίδευση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών σε θέματα μετάβασης, που επιζητούν την επαγγελματική τους εξέλιξη σχετικά με νέες προσεγγίσεις και εκπαιδευτικές δράσεις.

- Η συνειδητοποίηση της σημασίας της μετάβασης έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια και επισημαίνονται ως σημαντικοί παράγοντες ο έγκαιρος και συστηματικός προγραμματισμός και ο στρατηγικός σχεδιασμός της. Είναι καίριας σημασίας να θεσμοθετηθεί ένα πρόγραμμα μετάβασης στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα σπουδών.
- Οι εκπαιδευτικοί των δύο εκπαιδευτικών βαθμίδων πρέπει να εργάζονται για τη συνέχεια μεταξύ σχολικών επιπέδων και για μια τακτική και γόνιμη συνεργασία. Αυτό προϋποθέτει την επιμόρφωσή τους σε θέματα μετάβασης με νέες προσεγγίσεις και εκπαιδευτικές δράσεις.

Τα σχολεία πρέπει να είναι ευαίσθητα στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες των παιδιών και να διαθέτουν στρατηγικές για την υποστήριξή τους. Να βοηθούν τα παιδιά να αναπτύξουν ανθεκτικότητα για να αντιμετωπίσουν τις αλλαγές που θα συναντήσουν. Το οφείλουμε σε όλα τα παιδιά να τα βοηθήσουμε να γίνουν ικανά άτομα, εφοδιάζοντάς τα με ικανότητες και δεξιότητες προκειμένου να εξυπηρετήσουν τον εαυτό τους στο ταξίδι της ζωής.

Σας ευχαριστώ πολύ!

